

Τολμηρή αυτοκριτική και τομές στην ANTARSYA, για την επαναστατική αριστερά της νέας εποχής

Ομιλία του Αντώνη Δραγανίγου, μέλους της Π.Ε. του ΝΑΡ και της ΚΣΕ της ANTARSYA στην εκδήλωση της «Ενωτικής Πρωτοβουλίας Παρέμβασης και Διαλόγου» της ANTARSYA, Αθήνα 30/10/2015:

Συντρόφισσες και σύντροφοι, φίλοι και φίλες,

Δεν χωράει αμφιβολία ότι το **ανοιχτό πέραςμα του ΣΥΡΙΖΑ** με τις μνημονιακές δυνάμεις αποτελεί ένα **ιστορικής σημασίας γεγονός**, που με τον έναν ή τον άλλο τρόπο θα σφραγίσει την πορεία **της ελληνικής κοινωνίας και της αριστεράς για πολλές δεκαετίες**. Με το γεγονός αυτό κλείνει ένας κύκλος. **Κλείνει ο κύκλος που σφραγίστηκε από την «πολιτική λύση ΣΥΡΙΖΑ»**, δηλαδή αυτός της ανάπτυξης, δοκιμασίας, και τελικής κατάληξης του πολιτικού ρεύματος που ηγεμόνευσε στα πέντε πέτρινα χρόνια του αντιμνημονιακού αγώνα. Το ρεύμα αυτό έφτασε στα όριά του, με την δοκιμασία στην ζωή της πολιτικής εναλλακτικής λύσης του «ούτε ρήξη, ούτε υποταγή», της «κατάργησης των μνημονίων, μέσα στην ευρωζώνη και την ΕΕ».

Αυτό, λοιπόν, που ηττήθηκε δεν είναι η αριστερά. Είναι **μία συγκεκριμένη εκδοχή της αριστεράς**, μία συγκεκριμένη πολιτική λύση που προβλήθηκε και «ηγεμόνευσε» μέσα στο λαϊκό αριστερόστροφο αντιμνημονιακό ρεύμα.

Θα έλεγα μάλιστα ότι δεν πρόκειται για την «λύση» που διαμορφώθηκε τα 5 τελευταία χρόνια. Αλλά μια πολιτική λογική που ηγεμόνευσε στην ιστορική αριστερά -ΚΚΕ και ΚΚΕ εσωτερικού- για δεκαετίες. Μια πολιτική που είχε στο κέντρο της την ταξική συνεργασία (ΕΑΔΕ του ΚΚΕ εσωτερικού), την «ανάπτυξη στο έδαφος του καπιταλισμού», την αναπτυξιολογία και τον τεχνοκρατισμό όπως εκφράστηκαν π.χ. στην «νέου τύπου ανάπτυξη» στο 11ο και 12ο Συνέδριο του ΚΚΕ), τον κοινοβουλευτισμό/κυβερνητισμό (με την «κυβέρνηση των δημοκρατικών δυνάμεων», που ήταν η κοινή πολιτική πρόταση ΚΚΕ και ΚΚΕ εσωτ./ΕΑΡ, και τελικά η κοινή ντροπιαστική κατάληξη στις κυβερνήσεις Τζανετάκη και Ζολώτα, που έδωσαν το πράσινο φως στη νεοφιλελεύθερη καταιγίδα του Μητσοτάκη). Το ρεύμα αυτό -θα

έλεγα σε μεγάλο βαθμό και οι άνθρωποι που το σφράγισαν- κυβέρνησαν τελικά, για να εφαρμόσουν τις ιδεολογικές απόψεις που μας οδήγησαν στην εφαρμογή του 3ου «αριστερού» μνημονίου.

Η ιστορική αυτή εξέλιξη δεν αφήνει αμέτοχη και αμόλυντη την αντικαπιταλιστική-επαναστατική αριστερά.

Πρώτο, γιατί το ανοιχτό πέραςμα του ΣΥΡΙΖΑ στο στρατόπεδο του μνημονίου αλλάζει τον συσχετισμό δυνάμεων σε βάρος του εργατικού και λαϊκού κινήματος.

Δεύτερο, γιατί υπάρχουν χιλιάδες δεσμοί και νήματα που δένουν τον κόσμο.

Τρίτον, γιατί η κρίση του ευρύτερου ρεύματος που με τις αυταπάτες του πάλευε να αλλάξουν τα πράγματα, εφόσον υπάρξει στροφή στον «ρεαλισμό», στο «δεν γίνεται τίποτα» θα πιέσει σοβαρά την αντικαπιταλιστική προοπτική.

Βρισκόμαστε λοιπόν μπροστά σε μια κρίσιμη καμπή όπου, είτε θα περάσει η απογοήτευση, το «όλοι τα ίδια είναι» και πάνω του θα περάσει η αντεπίθεση των αντιδραστικών δυνάμεων, είτε θα γίνει μια βαθιά τομή στο κίνημα και την αριστερά, ικανή να οδηγήσει στην αντεπίθεση των λαϊκών δυνάμεων.

Ποια πρέπει να είναι τα βασικά στοιχεία πάνω στα οποία θα στηριχτεί αυτή η τομή στο κίνημα και την αριστερά, η οικοδόμηση μιας αριστεράς ικανής να φτάσει την πάλη μέχρι το τέλος; Η εμπειρία -παλιότερη και πρόσφατη- μας πλουτίζει με πολύτιμα συμπεράσματα:

Πρώτον: η διαπάλη που γίνεται στην ελληνική κοινωνία είναι πέρα για πέρα ταξική. Η άρχουσα τάξη (βιομήχανοι, καναλάρχες, τραπεζίτες, κλπ) στηρίζουν την πολιτική των μνημονίων γιατί ανταποκρίνεται στα ταξικά τους συμφέροντα. Γιατί είναι μονόδρομος για την υπέρβαση της καπιταλιστικής κρίσης, καθώς και της κρίσης της ευρωζώνης στις πλάτες της εργατικής τάξης και του λαού.

Σε κάθε σοβαρή αμφισβήτηση των συμφερόντων τους δρουν ενιαία -και μέσω του κράτους- όπως στο δημοψήφισμα, όπου άσκησαν εργοδοτική τρομοκρατία υπέρ του ΝΑΙ, και η ΝΔ απειλούσε ότι σε περίπτωση μη συμφωνίας η «αστική τάξη θα πάρει μέτρα».

Δεύτερο, φάνηκε καθαρά και απόλυτα πως δεν μπορεί να υπάρξει καμία διαπραγμάτευση εντός των πλαισίων του ευρώ και της ΕΕ. Η ιδέα ότι υπάρχει μια πιο φιλολαϊκή διαχείριση εντός των ορίων που τίθενται από τους αντιδραστικούς αυτούς θεσμούς αποδείχτηκε μια

τεράστια αυταπάτη.

Τρίτο, διαψεύδεται η γραμμή η οποία σε μεγάλο βαθμό κυριάρχησε σε όλες τις εκδοχές της αριστεράς στα τελευταία 15 χρόνια, ότι το μίνιμουμ, «αντιμνημονιακό» πολιτικό πλαίσιο που αποκρύπτει τις απαραίτητες ρήξεις με τους φορείς της αστικής πολιτικής, μπορεί να ενώσει λαϊκά στρώματα και να επιβάλει την αλλαγή των πολιτικών συσχετισμών, να κλυδωνίσει την κυριαρχία του κεφαλαίου.

Τέταρτο, φάνηκε οδυνηρά ότι είναι λάθος η λογική ότι η διεκδίκηση μιας «αριστερής κυβέρνησης» μέσα στα πλαίσια της συνέχειας του κράτους και του δυτικού, ιμπεριαλιστικού πλαισίου μπορεί να γίνει «σκαλοπάτι» για μια άλλη πορεία.

Πέμπτο, αποκαλύφθηκε ότι οδηγεί σε ήττα τις ριζοσπαστικές αντικαπιταλιστικές δυνάμεις η ιδέα της ενοποίησης ή συνύπαρξης τμημάτων της σοσιαλδημοκρατίας με τμήματα της ριζοσπαστικής αριστεράς κάτω από την ηγεμονία μιας «αντινεοφιλελεύθερης», κεϋνσιανής διαχείρισης. Η ενοποίηση ρευμάτων δημοκρατικού σοσιαλισμού και αριστερού ριζοσπαστισμού υπό το αίτημα μιας εντός του συστήματος φιλολαϊκής πολιτικής.

Δεν είναι τόσο αυτονόητα όλα αυτά. Ας δούμε πιο αναλυτικά ορισμένες από αυτές τις πλευρές και την σχέση τους με την τομή στην αριστερά:

Πρώτα απ' όλα το ζήτημα του ταξικού χαρακτήρα της διαπάλης, που φαίνεται ίσως απλό είναι πιο δύσκολο από ό,τι φανταζόμαστε. Άλλωστε, θεμέλια λίθος στην πολιτική διαπάλη είναι ο «ορισμός του εχθρού». Ποιος αντιπαλεύει με ποιον. Μια λοιπόν που αρκετοί αγωνιστές αναφέρονται στην εμπειρία του ΕΑΜ, ας σκεφτούμε πάνω στο γεγονός ότι στις 12 του Οκτώβρη, κατά την απελευθέρωση της Αθήνας από τους Ναζί, που γιορτάστηκε λίγες μέρες πριν, ο λαός πανηγύριζε με ρώσικες, αμερικάνικες και αγγλικές σημαίες, δηλαδή με τις σημαίες των δημίων του, αυτών που τον έσφαξαν, κάτι λιγότερο από 2 μήνες μετά. Προφανώς το ΚΚΕ και το ΕΑΜ δεν ευτύχησαν στον «ορισμό του εχθρού».

Κάθε πολιτική, κάθε πρόταση και κάθε μέτωπο οικοδομείται πάνω σε ένα ταξικό μετερίζι, όχι πάνω σε κάποιο «θέμα», στόχο ή επιμέρους ζήτημα. Προϋποθέτει την συνείδηση των «φίλων» και των «εχθρών». Στο προκείμενο επιδιώκουμε την ρήξη με τις δυνάμεις του κεφαλαίου ή επιδιώκουμε μια συμμαχία, μια «καπιταλιστική ανάπτυξη της χώρας» σε συνεργασία με αυτούς ή με τμήματά τους.

Δεύτερο, το θέμα της ΕΕ. Δεν μπορούμε πλέον -μετά και την εμπειρία των κλειστών

τραπεζών και της πιστωτικής ασφυξίας, μετά τον υπεραντιδραστικό ρόλο της ΕΕ που τον είδαμε, όχι θεωρητικά, αλλά πρακτικά- να μην έχουμε καθαρή γραμμή ρήξης-εξόδου από τους μηχανισμούς αυτούς. Σε κάθε μάχη δεν μπορεί παρά να επαναληφθεί η ίδια και χειρότερη σύγκρουση.

Η ΕΕ δεν είναι απλά και μόνο στοιχείο «εξωτερικής επιβολής» των «ξένων», ακόμα και των «πολυεθνικών», στην ελληνική κοινωνία, αν και υπάρχει φυσικά η πλευρά της αναπτυσσόμενης διαρκούς επιτροπείας. Ωστόσο, η ΕΕ αποτελεί στρατηγική και εσωτερική ανάγκη του κεφαλαίου για την προώθηση των αντιδραστικών αναδιαρθρώσεων. Οι μηχανισμοί της ΕΕ και της τρόικα διαχέονται μέσα στο κράτος και αποτελούν συστατικό στοιχείο της διαμόρφωσης του ταξικού χαρακτήρα του ελληνικού «εθνικού κράτους», χωρίς να το καταργούν, αλλά επικαθορίζοντας τις στρατηγικές λειτουργίες του.

Η ευρωζώνη και η ΕΕ έχουν αντικειμενικά αντιδραστικό χαρακτήρα. Με άλλα λόγια, ο ταξικός τους χαρακτήρας έχει «υλικότητα» αντίστοιχη και με τους θεσμούς του αστικού κράτους. Γιατί αν απαντήσουμε σε αυτό θετικά, τότε η ρήξη και η αποδέσμευση από αυτόν τον τερατώδη ιμπεριαλιστικό και γραφειοκρατικό μηχανισμό θα μπει στην πρώτη γραμμή της πάλης, ανοίγοντας τον δρόμο για τον πραγματικό διεθνισμό των λαών.

Είναι σαν να θαυμάζουμε τα «λατινοαμερικάνικα πειράματα», αλλά να τα φανταζόμαστε χωρίς την καρδιά τους, δηλαδή την ανειρήνευτη πάλη για την απαλλαγή από την ιμπεριαλιστική κηδεμονία των ΗΠΑ. Ακρωτηριασμένα και κουτσουρεμένα.

Τρίτο, το ζήτημα της «αριστερής κυβέρνησης». Δεν υπάρχει πολιτική πρόταση που δεν απαντάει στο ερώτημα ποιος θα τα υλοποιήσει όλα αυτά και με ποια μέσα. Αλλιώς η πολιτική πρόταση γίνεται ευχολόγιο. Ο ΣΥΡΙΖΑ απάντησε στο ερώτημα αυτό με την «αριστερή κυβέρνηση» και έπεισε γιατί απάντησε στο επίπεδο της εξουσίας με τον τρόπο που αντιλαμβάνονται οι μάζες την «εξουσία», δηλαδή κοινοβουλευτικά/κυβερνητικά και με τη στήριξη από ορισμένα κέντρα του συστήματος.

Δεν υπήρξε το ιδεολογικό μέτωπο που έπρεπε από την δική μας την πλευρά, παρότι ξέραμε πολύ καλά ότι η κυβέρνηση δεν είναι παρά τμήμα του συστήματος εξουσίας, όχι το πιο ισχυρό, και ακόμα, ότι, όσες κυβερνήσεις ανέβηκαν πάνω σε αυτή τη βάση οδήγησαν τον λαό σε μεγάλη ήττα.

Αν η αντικαπιταλιστική – επαναστατική αριστερά είχε μια συνεισφορά στο λαϊκό κίνημα, αυτή δεν θα ήταν να ενισχύσει, αλλά να καταπολεμήσει τις κοινοβουλευτικές αυταπάτες, να

δείξει την άρρηκτη σχέση της κυβέρνησης, με την συνέχεια του κράτους και τους ιμπεριαλιστικούς μηχανισμούς, να αναδείξει τον εξωκοινοβουλευτικό δρόμο οργάνωσης του λαού και προσέγγισης της πάλης για την εξουσία.

Και εδώ είναι ίσως ένα βασικό ζήτημα πάνω στο οποίο σκοντάψαμε το προηγούμενο διάστημα. Η ΑΝΤΑΡΣΥΑ δεν μπόρεσε, κυρίως το θυελλώδες διάστημα 2010-2012 να κατανοήσει συλλογικά το εξεγερτικό φορτίο και την πολιτική σημασία των μορφών οργάνωσης που ξεπήδησαν από την εργατική τάξη, την νεολαία και τον λαό, να συνδεθεί οργανικά με αυτές, να συμβάλλει στην πολιτικοποίηση, γενίκευση, ενοποίησή τους. Έτσι θα μπορούσε ίσως να δώσει –αν και όχι πλειοψηφικά στον λαό, αλλά τουλάχιστον στην φρέσκια πρωτοπορία που ξεπήδησε από το κίνημα-, έναν άλλον δρόμο οργάνωσης και πολιτικού αγώνα, ώστε να διαμορφωθεί ένας άλλος συσχετισμός ανάμεσα στην αντικαπιταλιστική/επαναστατική/εξωκοινοβουλευτική προσέγγιση του προβλήματος της εξουσίας και την διαχειριστική/ρεφορμιστική/κοινοβουλευτική λύση του προβλήματος. Και επειδή στην ζωή δεν υπάρχουν κενά, η λύση δόθηκε με τον δεύτερο τρόπο.

Όμως, αυτός ο δεύτερος τρόπος δείχνει και τα όρια του κοινοβουλευτισμού, ιδιαίτερα στην σημερινή φάση του καπιταλισμού. Όταν, όχι στην Τουρκία που βρίσκεται σε κατάσταση μόνιμου εμφυλίου πολέμου, αλλά στην δημοκρατική Ελλάδα, ο Γιούνκερ λέει ότι οι «ευρωπαϊκές συνθήκες δεν εξαρτώνται από τις εκλογές» και στην Πορτογαλία ο πρόεδρος δηλώνει ότι δεν μπορεί να δώσει εντολή σχηματισμού κυβέρνησης σε κόμμα που αμφισβητεί την ευρωζώνη, δεν τίθεται απλά ζήτημα δημοκρατίας, αλλά ζήτημα επαναστατικής υπεράσπισης των δημοκρατικών δικαιωμάτων, της λαϊκής αυτοδιάθεσης, με κέντρο τα όργανα των ίδιων των εργαζόμενων.

Αν λοιπόν θελήσει κανείς να κάνει μια κριτική στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ, τότε θα έλεγα ότι η κριτική αυτή πρέπει κατά βάση να αφορά τον ανολοκλήρωτο επαναστατικό της χαρακτήρα. Δηλαδή, την λειψή κατανόηση του εξεγερτικού φορτίου της περιόδου, την έλλειψη εκτίμησης για τις αναδυόμενες μορφές οργάνωσης του λαού και τον ρόλο τους, την έλλειψη κάθε προοπτικής για το επόμενο βήμα τους. Την αδυναμία – ή και υποτίμηση- της συμβολής στην ανάπτυξη του κομμουνιστικού της χαρακτήρα- έστω στα όρια που αφορά ένα μέτωπο- σαν καθοδηγητική αρχή για ένα πρόγραμμα που θα υπερβαίνει τον μεταρρυθμισμό/τεχνοκρατισμό και την πνιγνή γραφειοκρατία. Και αυτά μαζί με τις πιο «βατές» και συζητημένες αδυναμίες της λειψής εξειδίκευσης του προγράμματος προς τα «κάτω», ώστε να γίνει κτήμα ευρύτερων μαζών εργαζόμενων, και προς τα «πάνω», την επαναστατική τακτική. Τις ασάφειες και τις ταλαντεύσεις για τον χαρακτήρα και τα όρια του ΣΥΡΙΖΑ και της πολιτικής του, την πολυγλωσσία, τις αναπτυσσόμενες στρατηγικές

αντιφάσεις στο εσωτερικό της, που έφτασαν στο σημείο κάποιοι σύντροφοι μας να είναι σε δύο μέτωπα έως ότου να αποχωρήσουν από την ΑΝΤΑΡΣΥΑ, ή τις σταθερά διαφορετικές πρακτικές που αναπτύχθηκαν.

Αυτή η κριτική είναι άλλου τύπου από μια κριτική που θεωρεί ότι το «πρόβλημά μας» ήταν ότι δεν κάναμε έγκαιρα «πολιτική συμμαχιών». Που αρχίζει και τελειώνει στις «συμμαχίες». Μια κριτική που- τελικά- αντιλαμβάνεται την πολιτική σαν «κινήσεις κορυφών», αντιμετωπίζει την «πολιτική εκπροσώπηση» με κοινοβουλευτικούς όρους, παρά το γεγονός ότι προφανώς οι συμμαχίες είναι σημαντικό κομμάτι της τακτικής μας και έπρεπε να γίνουν όταν διαμορφώθηκαν οι προϋποθέσεις.

Ο λαθεμένος καθορισμός του «εχθρού», η λειψή αντιμετώπιση του ζητήματος της εξουσίας, μπορεί να κάνει -για μια ακόμα φορά- το εργατικό και λαϊκό κίνημα ουρά των δυνάμεων της αστικής διαχείρισης ακόμα και των «αστικών δυνάμεων». Είναι άλλο πράγμα να διαμορφώνει κανείς μια επαναστατική τακτική για την προσέγγιση της εξουσίας και άλλο να ενισχύει τις κοινοβουλευτικές αυταπάτες και να πιστεύει ότι αυτό μπορεί να γίνει σε συνεργασία με τον αντίπαλο. Αν ξαναγυρνάγαμε στο παράδειγμα του ΕΑΜ, θα βλέπαμε ότι αυτές οι αυταπάτες δεν οδήγησαν απλά σε ήττα, αλλά σε συντριβή, μετρημένη όχι με «απογοήτευση», αλλά με ζωές.

Έτσι,-και εδώ είναι το **τέταρτο** και τελευταίο σημείο της παρέμβασης-, αν μιλάμε για ένα πολιτικό μέτωπο που επιδιώκει να συνενώσει τα εκμεταλλεζόμενα στρώματα, πρέπει να κάνει μια τομή με τον εαυτό του και στο κοινωνικό και στο πολιτικό επίπεδο.

Δεν μπορεί να υπάρξει καμία απολύτως κίνηση στο πολιτικό επίπεδο που να «πατάει στα πόδια της», χωρίς ένα κίνημα, χωρίς ένα πλατύ αγωνιστικό μέτωπο με πυρήνα το ταξικά ανασυγκροτημένο εργατικό κίνημα, όλων των δυνάμεων που θέλουν να ανατρέψουν το καθεστώς της μνημονιακής βαρβαρότητας και την κυβέρνηση, να έρθουν σε ρήξη μέχρι το τέλος με το μαύρο μέτωπο κεφαλαίου-ΕΕ- ΔΝΤ, σε κόντρα με τον εργοδοτικό, κυβερνητικό, γραφειοκρατικό συνδικαλισμό, χωρίς την αποφασιστική κοινή δράση όλων των μαχόμενων δυνάμεων της αριστεράς.

Και από την άλλη, δεν μπορεί να υπάρξει πολιτική προοπτική και έμπνευση για έναν τέτοιο αγώνα χωρίς μια αριστερά που- γερά στηριγμένη πάνω στις συγκλονιστικές εμπειρίες των τελευταίων χρόνων- θα έχει λύσει σε ανώτερο επίπεδο τα βασικά ζητήματα στρατηγικής και τακτικής που θέτει στην ημερήσια διάταξη η ταξική πάλη, χωρίς μια νέα πρωτοπορία.

Να λοιπόν το διπλό καθήκον που έχουμε να αναμετρηθούμε.

Συντρόφισσες και σύντροφοι,

Ανασύνθεση στην αριστερά θα υπάρξει οπωσδήποτε. Ήδη σήμερα συσσωρεύονται σημαντικές δυνάμεις που αναζητούν στην κατεύθυνση της ρήξης, που υπερβαίνουν τα όρια της πολιτικής του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και του ΚΚΕ. Το ερώτημα είναι αν η ανασύνθεση αυτή θα γίνει σε κατεύθυνση ανατροπής και αντικαπιταλιστικής πάλης ή σε κατεύθυνσης νεοκεϋνσιανής, φιλολαϊκής διαχείρισης του καπιταλισμού. Οι δύο αυτές κατευθύνσεις είναι ασύμβατες.

Για να μπορέσει να υπάρξει «αντικαπιταλιστική ανασύνθεση» πρέπει κατ' αρχήν να υπάρχει η «επαναστατική πρόθεση». Όπως και να 'χει το πράγμα, στην ιστορική πορεία των επιλογών, οι δυνάμεις που είχαν επαναστατική πρόθεση ήταν αυτές που μπόρεσαν πραγματικά να συνδεθούν με τις μάζες. Στο δίλημμα λοιπόν με τον Άρη ή με την Βάρκιζα, με την ειρηνική μετεξέλιξη/φιλελευθεροποίηση της χούντας ή το Πολυτεχνείο, με τις δημοκρατικές δυνάμεις ή τους ριζοσπαστικούς αγώνες της μεταπολίτευσης, με το ΚΚΕ εσωτ, ή την Β' Πανελλαδική, με την κυβέρνηση Τζανετάκη ή με την ανταρσία της ΚΝΕ-Γράψα, πρέπει να πάρουμε καθαρή θέση. Μια τέτοια αντίληψη μπορεί να γονιμοποιηθεί με τις νέες συγκρούσεις, να δοκιμαστεί σε αυτές, για να γεννηθεί η αριστερά της εποχής μας, σε αλληλοδιαπλοκή με τις ζωντανές αγωνιστικές δυνάμεις του επόμενου κύκλου, που ήδη άνοιξε.

Η «αντικαπιταλιστική ανασύνθεση» δεν γίνεται ούτε με κοπτορραπτικές γύρω από τραπέζια, ούτε με σεχταρισμό και ακινησία στις κατακλυσμιαίες εξελίξεις που υπάρχουν στην αριστερά.

Γιατί, τελικά η αριστερά που θα σηκώσει το γάντι στο μαύρο μέτωπο κυβέρνησης-κεφαλαίου-ΕΕ-ΔΝΤ είναι **η κοινή μας επιδίωξη και αυτή την αριστερά μπορούμε να την οικοδομήσουμε!**

narnet.gr